

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته

مقدمه:

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب ۱۳۶۷، پس از اجرای دوره ۵ ساله و مشاهده کاستی ها و همچنین تطبیق با سیاستهای آموزش عالی در سطح تحصیلات تکمیلی، نیاز به اصلاحات و تغییراتی داشت که باید در آن به عمل می آمد. این تغییرات بر اساس نظرات رسیده از دانشگاهها، اعضای هیأت علمی، مسئولان اجرایی و پیشنهادهای معاونین آموزشی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در گردهمائیهای ادواری، توسط کمیسیون تدوین آیین نامه ها، جمع آوری و به صورت پیوست تنظیم، تدوین و جهت تصویب نهایی به شورای عالی برنامه ریزی پیشنهاد شد.

شورای عالی برنامه ریزی طی جلسات ۲۸۵ تا ۲۹۱ خود این پیشنهاد را بررسی و با اصلاحاتی آنرا تصویب کرد. این آیین نامه جایگزین آیین نامه قبلی می شود و از آغاز سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳ برای دانشجویان ورودی این سال و بعد از آن لازم الاجراست و به موجب آن همه آیین نامه ها و بخشنامه های قبلی مغایر با آن، برای مشمولان این آیین نامه لغو می گردد.

اینک توجه مجریان محترم را به نکات زیر جلب می نماید:

۱- در این آیین نامه تنها به ذکر اصول اکتفا شده و آنجا که ساکت است تصمیم گیری بر عهده کمیته یا شورای تحصیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

۲- از شرایط آیین نامه نویسی، روشنی و غیر قابل تفسیر بودن کلمات، سادگی عبارات، وسعت دامنه اجراء قابلیت درک و جامع بودن آن است. در اینجا کوشش شده که این نکات، تا آنجا که ممکن است رعایت شود. معهذا اگر ابهامی در اصول آن پدید آید، رفع یا تفسیر بر عهده کمیسیون تدوین آیین نامه ها است.

۳- زمان اجرای این آیین نامه، از سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳ و بعد از آن است ولی از آنجا که با آیین نامه های قبلی تفاوت اصولی ندارد، قابلیت تطبیق و تسری به دانشجویان فعلی را نیز دارد. معهذا تطبیق باید با نظر کمیته یا شورای تحصیلات تکمیلی مؤسسه صورت گیرد.

۴- لازم است دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دانشجویان را از آغاز تحصیل با مواد این آیین نامه آشنا سازند و به هنگام نام نویسی در نخستین نیمسال تحصیلی و ابتدای هر سال تحصیلی اهم مواد آن را در اختیار دانشجویان قرار دهند. در پایان از کلیه اعضای محترم هیأت علمی، دست اندر کاران و مسئولان اجرائی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی انتظار دارد با توکل به خداوند متعال در تحقق اهداف

مقدس انقلاب فرهنگی که در وصیت نامه الهی سیاسی حضرت امام رضوان الله تعالی علیه به آن تاکید شده است تلاش نمایند و در این راه از هیچ نوع کوششی دریغ ننمایند و انشاءالله موفق و مؤید به تأییدات الهی باشند.

فصل اول – کلیات

ماده (۱) تعریف:

دوره کارشناسی ارشد یکی از دوره های آموزش عالی بالاتر از دوره کارشناسی است که پس از آن به اجرا در میاید و سرانجام به اعطا مدرک کارشناسی ارشد در رشته مربوط منتهی میگردد.

تبصره: در این آیین نامه، به منظور اختصار، به همه دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشگاه ها و مراکز تحقیقاتی مجاز، که در مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکترای (تحصیلات تکمیلی) فعالیت دارند، (مؤسسه) گفته میشود.

منظور از کمیته تحصیلات تکمیلی، کمیته یا شورایی است که در این زمینه، در سطح گروه یا دانشکده تشکیل می شود.

ماده (۲) هدف:

هدف از ایجاد دوره کارشناسی ارشد گسترش دانش و تربیت متخصصان و پژوهشگرانی است که با فراگیری آموزشهای لازم و آشنایی با روشهای پژوهش علمی، مهارت لازم را برای آموزش، پژوهش و خدمات پیدا می کنند.

فصل دوم – شرایط ورود

ماده (۳) شرایط ورود به دوره بشرح زیر است:

۳-۱- داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی

۳-۲- داشتن گواهینامه پایان دوره کارشناسی یا بالاتر مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و یا وزارت

بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در رشته های مورد قبول (به تشخیص شورای عالی برنامه ریزی)

۳-۳- برخورداری از توانایی جسمی لازم و متناسب با رشته تحصیلی ۴-۳- موفقیت در آزمون ورودی دوره

تبصره: مدرک معادل کارشناسی برای ورود به این دوره ها فاقد اعتبار است.

فصل سوم – واحدهای درسی

ماده (۴)

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته، با احتساب واحد پایان نامه، برحسب رشته، حداقل ۲۸ و

حداکثر ۳۲ واحد است.

تبصره ۱: چنانچه به تشخیص کمیته تحصیلات تکمیلی، گذراندن تعدادی از واحدهای درسی دوره کارشناسی، به عنوان دروس کمبود یا جبرانی برای دانشجوی ضروری تشخیص داده شود، وی مکلف است آن دروس را بر اساس برنامه مصوب، اضافه بر واحدهای درسی مقرر در دوره کارشناسی ارشد و مطابق این آیین نامه بگذراند. تعداد دروس جبرانی در هر رشته حداکثر ۲۴ واحد است.

تبصره ۲: در انتخاب دروس اولویت با دروس جبرانی است، تعیین تعداد و نوع دروس و زمان انتخاب آنها در چارچوب برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی، بر عهده کمیته تحصیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

تبصره ۳: به ازای گذراندن هر ۱۲ واحد درسی از دروس جبرانی، یک نیمسال تحصیلی به طول مدت تحصیل دانشجوی افزوده می شود.

ماده (۵)

تعداد واحد پایان نامه کارشناسی ارشد برای همه رشته ها بین ۴ تا ۱۰ واحد درسی، مطابق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی است.

ماده (۶)

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد مجاز است در هر نیمسال تحصیلی بین ۸ تا ۱۴ واحد درسی را انتخاب کند و در موارد استثنایی، با صلاح دید کمیته تحصیلات تکمیلی، این تعداد میتواند به ۱۶ واحد افزایش یابد.

تبصره (۱) در آخرین نیمسال تحصیلی، نام نویسی دانشجو در کمتر از ۸ واحد درسی بلامانع است.

تبصره ۲: دانشجویانی که برخی از دروس دوره کارشناسی ارشد را در دوره کارشناسی گذرانده اند نمی توانند آن درس یا دروس را مجدداً در دوره کارشناسی ارشد بگذرانند. این دانشجویان باید با گرفتن دیگر دروس انتخابی جمع واحدهای درسی خود را به حد نصاب مندرج در برنامه مصوب برسانند.

فصل چهارم - حضور و غیاب

ماده (۷)

حضور دانشجو در تمامی برنامه های درسی و دیگر فعالیتهای آموزشی و پژوهشی دوره الزامی است. غیبت دانشجو در هر درس نباید از چهار هفدهم مجموع ساعات آن درس تجاوز کند، در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب میشود.

تبصره: در صورتی که غیبت دانشجو در یک درس، بیش از حد مجاز بوده و از نظر مؤسسه، موجه تشخیص داده شود، آن درس از مجموع دروس انتخابی دانشجو حذف می شود. در این صورت رعایت حد نصاب ۸ واحد در آن نیمسال الزامی نیست. ولی آن نیمسال از نظر طول تحصیل برای دانشجو یک نیمسال کامل محسوب می شود.

ماده ۸)

غیبت غیر موجه در امتحان هر درس موجب گرفتن نمره صفر برای آن درس است.

تبصره: در صورتی که غیبت دانشجو در امتحان از نظر مؤسسه موجه تشخیص داده شود، درس مزبور حذف میشود.

فصل پنجم - طول دوره، مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۹)

طول دوره مدتی است که دانشجو باید دروس تعیین شده در این دوره را با پایان نامه بر اساس مقررات مربوط به اتمام برساند. طول دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ۲ سال است.

تبصره ۱: کمیته تحصیلات تکمیلی می تواند در صورت لزوم و حسب مورد یک و حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی به طول دوره دانشجو اضافه کند.

تبصره ۲: چنانچه مؤسسه نتواند حداقل واحدهای درسی را در یک نیمسال تحصیلی ارائه دهد، به نسبت کسر واحدهای ارائه شده، به طول دوره دانشجو افزوده می شود. در هر صورت طول دوره تحصیل نباید از سه سال تجاوز نماید.

ماده ۱۰)

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد می تواند حداکثر برای یک نیمسال تحصیلی، با کسب موافقت دانشگاه، از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

تبصره ۱: مدت مرخصی تحصیلی جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود.

تبصره ۲: درخواست مرخصی باید قبل از شروع نام نویسی در هر نیمسال تحصیلی به

مؤسسه مربوط تسلیم و موافقت آن مؤسسه کسب گردد موافقت مؤسسه با مرخصی تحصیلی دانشجو با توجه به وضعیت تحصیلی وی صورت می گیرد و منوط به این است که ادامه تحصیل دانشجو از آن به بعد با مشکل مواجه نشود.

تبصره ۳: در صورتی که دانشجو بدون کسب موافقت مؤسسه حتی برای یک نیمسال، ترک تحصیل نماید از ادامه تحصیل محروم می شود.

ماده (۱۱)

دانشجو می تواند به هر دلیل، از تحصیل اعلام انصراف نماید. در این صورت باید درخواست خود را مبنی بر انصراف به مؤسسه تسلیم نماید. چنانچه دانشجو بعد از یک ماه درخواست خود را پس نگیرد، آن مؤسسه نسبت به صدور گواهی انصراف اقدام می نماید.

تبصره: دانشجوی انصرافی یا اخراجی موظف است به تعهداتی که سپرده است عمل نماید به هر حال صدور هر گونه گواهینامه و تسلیم ریز نمرات و دریافت مجوز شرکت مجدد در آزمون ورودی منوط به تسویه حساب دانشجو، با مؤسسه ذیربط است.

فصل ششم ارزشیابی

ماده (۱۲)

حداقل نمره قبولی در هر درس اعم از دروس دوره و دروس جبرانی در دوره کارشناسی ارشد، ۱۲ است.

تبصره ۱: اگر نمره دانشجو در یک درس انتخابی کمتر از ۱۲ باشد، می تواند با موافقت استاد راهنما به جای آن درس، درس دیگری را انتخاب نماید.

تبصره ۲: در مواردی که ارزشیابی دانشجو در یک درس موکول به فعالیتهایی باشد که با تشخیص استاد مربوط انجام آن در طول یک نیمسال تحصیلی ممکن نیست، نمره دانشجو در آن درس ناتمام محسوب می شود. در این صورت باید نمره دانشجو در این درس، حداکثر تا پایان نیمسال تحصیلی بعد، توسط استاد ذیربط به نمره قطعی تبدیل و در کارنامه وی ثبت شود.

ماده (۱۳)

میانگین نمرات دروس دانشجو در دوره کارشناسی ارشد، در هر نیمسال تحصیلی نباید از ۱۴ کمتر باشد. اگر میانگین نمرات دانشجو در دو نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۴ باشد، آن دانشجو از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره: نمره دروس پیش نیاز یا جبرانی در کارنامه دانشجو، جداگانه ثبت می شود اما در احتساب میانگین نمرات نیمسال تحصیلی و میانگین کل نمرات دانشجو منظور نمیشود.

ماده (۱۴)

میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره نباید از ۱۴ کمتر باشد در غیر اینصورت فارغ التحصیل دوره کارشناسی ارشد شناخته نمیشود.

تبصره ۱: دانشجویی که پس از گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره میانگین کل نمرات او کمتر از ۱۴ باشد، در صورتی که حداکثر مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد، می تواند تا ۱۶ واحد از دروسی را که در آنها نمره کمتر از ۱۴ گرفته است فقط در یک نیمسال تحصیلی تکرار کند و در صورت جبران کمبود میانگین کل، فارغ التحصیل شود. (مصوبه جلسه ۳۷۱ مورخ ۱۳۷۷/۱۲/۲ شورای عالی برنامه ریزی) دانشجویانی که به هر دلیل نتوانند از این فرصت استفاده کنند از ادامه تحصیل محروم مانده و مدرکی دریافت نمی کنند.

الحاق یک تبصره به ماده ۱۴ آیین نامه کارشناسی ارشد در خصوص پذیرش واحدهای درسی دانشجویان

کارشناسی ارشد « مصوبه جلسه ۳۳۳ مورخ ۱۳۷۵/۱۰/۲۳ شورای عالی برنامه ریزی »

دانشجویان دوره کارشناسی ارشد که به هر دلیل ادامه تحصیل محروم می شوند، چنانچه با دانشگاه محل تحصیل خود تسویه حساب کنند، می توانند مجدداً در آزمون ورودی دوره های کارشناسی ارشد شرکت نمایند. در صورت قبولی در آزمون، واحدهای درسی قبلی آنها، پس از ارزیابی و تطبیق با برنامه های مصوب از آنان پذیرفته می شود. ارزیابی دروس و تطبیق واحدها بر عهده دانشگاه یا مؤسسه پذیرنده است و بازای هر ۱۲ واحد که پذیرفته می شود یک نیمسال از طول مدت مجاز تحصیل دانشجو کاسته می شود.

پذیرش واحدهای درسی قبلی این دانشجویان منوط به احراز سه شرط زیر است:

- ۱- داشتن مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد.
- ۲- پذیرش دانشجو از طریق آزمون سراسری.
- ۳- اجرای برنامه های مصوب شورای عالی برنامه ریزی.

فصل هفتم - پایان نامه

ماده (۱۵)

تهیه پایان نامه آخرین بخش دوره کارشناسی ارشد است که طی آن دانشجو موظف است، در یک زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود، زیر نظر استاد راهنما، به تحقیق و تتبع بپردازد.

ماده (۱۶)

استاد راهنما با پیشنهاد دانشجو و موافقت استاد و تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی، از اعضای هیأت علمی مؤسسه یا خارج از مؤسسه با حداقل مرتبه استادیاری تعیین میگردد.

تبصره ۱: چنانچه استاد راهنما، خارج از مؤسسه آموزش عالی انتخاب شود به جای شرط استادیاری داشتن مدرک دکترا الزامی است.

تبصره ۲: در رشته هایی که استاد یار به تعداد کافی وجود ندارد، استاد راهنما را می توان با تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی از بین مریبان برجسته مؤسسه و دارای حداقل ۱۰ سال سابقه کار مفید آموزشی و پژوهشی انتخاب کرد.

ماده (۱۷)

دانشجو موظف است پس از پایان نیمسال اول و قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی موضوع پایان نامه خود را با نظر استاد راهنما انتخاب کند. موضوع پایان نامه پس از تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی قطعیت می یابد.

ماده (۱۸)

استاد مشاور به پیشنهاد استاد راهنما و پس از تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی از بین اعضای هیأت علمی یا متخصصان و محققان مربوط انتخاب می شود.

ماده (۱۹)

ارزشیابی پایان نامه در جلسه دفاعیه توسط هیأت داوران، متشکل از استاد راهنما، استادمشاور و حداقل یک نفر نماینده کمیته تحصیلات تکمیلی و دو نفر از بین اعضای هیأت علمی یا متخصصان و محققان داخل یا خارج مؤسسه صورت می گیرد.

ماده (۲۰)

پایان نامه توسط هیأت داوران در پنج درجه ارزشیابی شده و به هر درجه نمره ای تعلق می گیرد و این نمره در میانگین کل نمرات دانشجو محاسبه می شود.

نمره از ۱۸ تا ۲۰ : عالی

نمره از ۱۶ تا ۱۷/۹۹ : بسیار خوب

نمره از ۱۴ تا ۱۵/۹۹ : خوب

نمره از ۱۲ تا ۱۳/۹۹ : قابل قبول

نمره از ۱۲ کمتر : غیر قابل قبول

ماده (۲۱)

دانشجو پس از انتخاب پایان نامه، تا زمانی که آن را به پایان نرساند، موظف است براساس تقویم دانشگاهی در نیمسال (های) بعد نیز برای آن ثبت نام نماید. در این حال نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی، وارد کارنامه دانشجو می شود و در میانگین نمرات او منظور خواهد شد.

ماده (۲۲)

در صورتی که پایان نامه، از نظر هیأت داوران، غیرقابل قبول تشخیص داده شود، دانشجو میتواند در مدتی که از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی تجاوز نکند، پایان نامه خود را کامل و بار دیگر در زمانی که هیأت داوران تعیین می کنند از آن دفاع نماید.

(مصوبه جلسه ۳۷۱ مورخ ۱۳۷۷/۱۲/۲ شورای عالی برنامه ریزی) دانشجویانی که در فرصتهای تعیین شده نتوانند از پایان نامه خود دفاع کنند از تحصیل محروم شده و مدرکی دریافت نمی کنند.

تبصره: به دانشجوی کارشناسی ارشد که به هر دلیل از تحصیل باز می ماند فقط یک گواهی اعطا می شود که این دانشجو چه دروسی را در چند واحد با چه نمره ای گذرانده است.

فصل هشتم سایر مقررات

ماده (۲۳)

انتقال و تغییر رشته در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ممنوع است.

ماده (۲۴)

در صورتی که ارائه برخی از دروس، در یک رشته و در یک زمان معین، در مؤسسه مبداء ممکن نباشد، دانشجو می تواند آن دروس را با موافقت استاد راهنما و تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی، در یکی از مؤسسات آموزش عالی دیگر که مجری دوره است به صورت میهمان بگذرانند. در این حال کسب موافقت مؤسسه مقصد هم ضروری است و تعداد واحدهای درسی دانشجوی میهمان در یک مؤسسه نباید از نصف واحدهای درسی دوره تجاوز نماید.

ماده (۲۵)

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد در ۸ فصل و ۲۵ ماده و ۲۳ تبصره در دوپست و نود و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵ به تصویب رسید. این آیین نامه از ابتدای سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳ در همه دانشگاهها و پژوهشگاهها و مؤسسات آموزش عالی سراسر کشور لازم الاجراست و از تاریخ ابلاغ آن، آیین نامه قبلی و تمام مقررات و بخشنامه ها و دستورالعملهای مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین نامه لغو می گردد.

دانشجویان ورودی سالهای قبل از سال تحصیلی ۱۳۷۴-۷۳ نیز می توانند با موافقت شورای تحصیلات تکمیلی مؤسسه

وضعیت خود را با آیین نامه جدید تطبیق داده و براساس آن فارغ التحصیل شوند.